

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A vármegye közgyűlése.

Zombor, augusztus 17.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága júniusban elhalasztott közgyűlését ma tartotta meg a bizottsági tagok és a közönség rendkívül nagy érdeklődése között. A teremben ember ember mellett szorongott s a karzatok szinte roskadoztak a mindkét nembeli hallgatóság tömegei alatt.

Már jóval a közgyűlés idejének kitűzése előtt lehetett észlelni, hogy a közvéleményt élénken foglalkoztatják a történelmők, magának a közgyűlésnek külső képe pedig — a kormánypárti és ellenzéki bizottsági tagoknak nyüzsgő sokasága a közgyűlési nagyteremben s a nagyközönség szorongó tömege a két karzaton — oly foku érdeklődésre vallottak, minőt csak várható nagy események szoktak kiváltani.

Maga a közgyűlés elhalasztása, nemkülönben a személyi kérdés, melylyel az elhalasztást kapcsolatba hozták, de legkivált a verseci átiratok, melyek a jelenleg uralkodó legfontosabb politikai kérdésekben szólították fel a testvér törvényhatóságokat egységes állásfoglalásra, együttesen és egyenkint izgatották is a lelkeket.

Akik azonban az izgatott hangulattól azt várták, hogy az ellentétes nézetek, felfogások és elvek elemi erővel robbannak össze s az ellenzék egy fiókobstrukcióval egyenliti majd ki az egymással szembenálló táborok erőkülönbségét, azok csalódtak.

Hogy a közgyűlés ezekben a nagyfontosságú politikai kérdésekben, melyek miatt immár hetek óta a törvényhozás házáat a technikai obstrukció bábszínházává alacsonyították le, élénk vita tüzeben, de illő komolysággal és méltósággal, az összemért fegyverek szikrázása közben, de obstrukció nélkül foglalhatott állást, annak oka a közgyűlés tapintatos vezetésén kívül abban a kölcsönös loyaltásban rejlik, melyet a kisebbség és többség vezeterei mindjárt a vita elején kifejezésre juttattak.

Ez volt a fék, mely a kitörni kész alacsony szenvedélyeket visszatartotta; ez volt a gát, mely az esetleg tervbe vett obstrukciót a névszerinti szavazásnál tovább nem engedte.

Vajha az a jó szellem, mely a vármegye közgyűlési dísztermében dr. Lovászy Mártont megihlette és réla párthiveire is átterjedt, elkisérné őt a törvényhozás házába s átháramlana róla az egész ellenzékre is! Akkor a

jogok kölcsönös tiszteletében csakhamar termékeny, nemzetboldogító munka színhelye volna az országgyűlés s akkor ő róla is másképp emlékeznék a nemzet gondolkodó része, mint most, mikor névszerinti szavazások gépies indítványozásában merül ki jobb sorsra érdemes tehetsége. Higyje meg, hogy a nemzet épügy meghajtaná előtte az elismerés zászlaját, mint meghajtotta most a közgyűlésen báró Vojnits István.

Az eredmény különben előrelátható volt. A vármegye közönsége elítéli az obstrukciót, a nemzet jól felfogott érdekében szükségesnek tartja a katonai javaslatok mielőbb törvényerőre való emelését s időelőttinek nyilvánítja az általános választójog kérdésében való állásfoglalást mindaddig, míg konkrét javaslatok nem állanak előtte.

A politikai kérdések letárgyalása után az alispán nyugdíjaztatásának kérdése — amit pedig bizonyos részről nagyon jósolgattak — nem járt viharral, de még szellővel sem. Egyhangu határozattal teljesítették kérelmét s október elsejétől kezdődőleg 5280 korona nyugdíjjal nyugalmazták. A törvényhatóság nevében Zsupánszky Lyubomir, tisztársai nevében pedig dr. Deák Béla tiszti főügyész bucsuztatták el szép

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer és csemege üzlete ZOMBOR. K á v é és t e a behozatal a termelő országokból.

Miért fölösleges ma már, hogy k á v é és t e a szükségleteit

:: a fővárosban vagy Trieszti cégeknél szerezzé be? ::

Mert fenti cég nagyarányu forgalma révén ezen cikkeket nagymennyiségben egyenest a termelő országokból szerzi be, és így módjában áll bármily nagy Import-céggel :: a versenyt felvenni, oly módon, hogy a L E G F I N O M A B B minőségű ::

KÁVÉT vagy TEÁT

aránytalanul olcsóbban szállítja mint a trieszti stb. cégek. 🐾 🐾 🐾 🐾

ÁLTALÁNOS KÖZKEDVELTSÉGNEK ÖRVENDŐ

„COLUMBIA“ pörkölt kávéink árjegyzéke:

„COLUMBIA“	igen finom keverék	1 kilo	. . .	3-60 K
„	Sebastiano	1 kilo	. . .	4-— K
„	Ceylon	1 kilo	. . .	4-40 K
„	Kingston	1 kilo	. . .	5-— K
„	Karlsbadi	1 kilo	. . .	6-— K
„	gyöngykávé	1 kilo	. . .	4-40 K

1 postacsomag 4 1/2 kilo vételnél bérmentve. 🐾 🐾 *—68 🐾 🐾 Kérjen árjegyzéket!

BOURBON a legkiválóbb cigaretta-
:: hüvely és papir. ::

Hamu és ártalmas zsiradék nélküli.

Gyári főraktár és elárusítás:

30-26

Zomborban, a különlegességi tőzsdében.

szavakkal s a szép szavak mögött meleg érzéssel.

* * *

Részletes tudósításunk a közgyűlés lefolyásáról a következő:

A közgyűlés látogatottsága.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága hajsai Vojnits István főispán elnöklésével tegnap tartotta meg igen látogatott rendes évnegyedes közgyűlését. A bizottsági tagok látható túlnyomó többsége, a munkapártiak a terem jobb oldalát és a közepet tömött sorokban foglalták el, míg az ellenzék a zentai csatakép alatti oldalt népesítette meg.

Dacára a nagy mezei munkának, a gazdák igen nagy számban voltak képviselve s az ellenzéki sajtónak azon tendenciózus híresztelése, hogy jegyzőkkel és főszolgabírákkal hajszolják át s erőszakolják a kormány részére a bizalmi nyilatkozatokat s itélik el a kisebbségi pártoknak a komoly munkát megbénító törekvéseit, vármegyénknél impozáns cáfolatot nyert.

Vojnits főispán a közgyűlési teremben pontban 9 órakor jelent meg s foglalta el az elnöki széket, miközben a pártkülömbőség nélkül felhangzó éljenzésekből megállapíthattak, hogy bizony még ma is ép oly közszeretettel álló férfiak a vármegyénknél, mint volt alispán korában.

Balján báró Gromon Dezső v. b. t. t., ny. államtitkár, a bácsóvárosi kerület népszerű képviselője, mellette pedig Schmausz Endre ny. főispán foglalt helyet. Jobbról az alispáni széken az azt helyettesítő dr. Deák Béla főügyész ült. Nem kisebb ováciában volt

része báró Vojnits István dr. v. b. t. t.-nak, akit a terembe léptekor szünni nem akaró zajos éljenzés fogadott. A vármegyei országgyűlési képviselők dr. Dúngyerszky Gedeon, Szutrély Lipót, Ertl János, Lovászy Márton, Zsubory József, dr. Zákó Milán, dr. Mikosevits Kanut — majdnem valamennyien megjelentek, hogy a vármegye közönségének a kormány iránti bizalom s az obstrukció elítélése ügyében hozott határozatai minél impozánsabbak legyenek.

Az obstrukció elítélése.

A napirend előtt Schmausz Endre és több bizottsági tagnak az obstrukció elítélése tárgyában benyújtott következő indítványát vették tárgyalás alá:

Bács-Bodrog vármegye közönsége mely sajnálattal tapasztalja, hogy az országgyűlés munkaképességét a kisebbségi pártok obstrukciója hosszú idő óta megbénítja és lehetetlenné teszi, hogy az ország számtalan nagyfontosságú szükségletét üdvös törvények hozásával kielégítse.

Miután az ellenzéki pártoknak ezen komolyságot nélkülöző magatartása az alkotmányban biztosított parlamentárizmust gyökereiben megtámadja és következményeiben a nemzetre nézve beláthatatlan veszedelmeknek lehet okozója: Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága ezen abnormális helyzet fölött hazafias aggodalmának ad kifejezést, az obstrukció létjogosultságát nem ismeri el, azt elítéli és ellene alkotmányos joga alapján tiltakozik. Ezt a határozatát felirat kíséretében a képviselőházhoz fölterjeszteni rendeli, oly kérelem

kapcsán, hogy ezen áldatlan állapot megszüntetésére és a parlament munkaképességének biztosítására szükséges intézkedéseket mielőbb eszközölni méltóztassék.

Schmausz Endre beszéde.

Schmausz Endre bizottsági tag mely sajnálatát fejezte ki a parlamenti kisebbségnek anarchikus magatartása felett, amely minden komolyságot nélkülöz s az az idő szerinti abnormális helyzetért őket teszi felelőssé. Az obstrukciónak létjogosultságát el nem ismeri s az ellen tiltakozik s felkéri a törvényhatóságot, hogy az ellenzéknek obstrukciós magatartását ítélje el.

Nem a mások utánzásának viszketege bántott engemet — mondá — s azokat, kik ezt az indítványt benyújtottuk, hanem azon feltevésben vagyunk, hogy ha a törvényhatósági bizottság is állást foglal az obstrukcióval szemben, végre sikerülni fog a parlamentet letargiájából felrázni s az minden lehető eszközzel azon lesz, hogy végre az áldásos munka térjen be.

Hálás köszönetét nyilvánítja a kormánynak kitartásáért, valamint mindazon képviselőknek is, akik szeretettel és bizalommal a siker reményében kitartanak a kormány mellett s azt támogatják. Nem volt elég 10 évvel ezelőtt az obstrukció által okozott mérhetetlen károsodás. Alig nyílt meg a Ház, az ellenzéki pártok megint egyesültek, hogy az üdvös törvények hozását megakadályozzák.

Meddig kell várakozni a vármegyei és állami tisztviselőknek, amíg helyzetük javítását célzó javaslatok törvényé válnak?

Philosophia mortis.

Irta: Dr. Pataj Sándor.

— Itt is alkalmazhatók hasonlatokat az ügyvédői irodámból. Az előjegyzési könyvem-ből. Tárgyalásaimat be kell írnom. Ekkor van perfelvétel a Bacci-Korn ügyben, ekkor békéltes a Szemző-Takács ügyben stb. Mindent akkor kell tennem és szoktam tenni, amikor terminusa van. Amely dolgokat pedig magamnak kell kitűzöm, mint tervbe vettek, azoknak a terminusa tőlem függ, vagy a megbízómtól. Pld. a hitelező megegyezik az adóssal, hogy a nyert ítélet végrehajtásával vár egy félévig, ha azon belül ki nem fizetik, akkor utasításom szerint behajtom a követelést. Ezt tehát előjegyzem mához hat óra. Ha azután a felek megint megállapodnak későbbi határidőben, vagy én találok jónak, hogy várjunk az adós elleni végrehajtással még tovább, akkor én helyezem hátrább a naplóba 3—4 hóval a bejegyzést. Mindenkiről tudom, hogy előbb utóbb meg fog halni. Ránézek a fiamra és tudom, hogy meg fog halni. De azért még most nem kezdem el siratni. Előjegyzésbe veszem, hogy valamikor majd itt lesz a terminusa annak, hogy elvi-

szik önkéntesnek, hogy megházasodik, hogy meghal. Ezek kitolható terminusok. Még most bizonytalanok. Egy részük tőlünk függ, másik nem. Várunk vele. Be kellene adni valaki ellen a végrehajtást. Nem érek rá megírni, vagy megsajnálom. Hátrább teszem az aktáját egy hónappal. Akkor fogom elővenni, amikor ráérek, kedvem lesz hozzá. Ha megbarátkoztam avval a gondolattal, hogy valamikor az édesanyám megszűnik élni, gondolatban ennek is kell terminust adnom. Ügyszám lett, ügydarab, amely esedékes lesz. Az, hogy lejár, nem függ tőlem, az, hogy végrehajtsam az utána következő teendőmet, mint az ítélet után a behajtást, a halál után a veszteség érzetét, azt halaszthatom, az tőlem függ.

Ugy teszek, mintha az ítélet még nem volna jogerős, még nem volna kézbesítve. Tudom, hogy lejárt a terminus, de mert nem jár jogsérelemmel, ha a végrehajtással várok, tehát úgy teszek, mintha még nem volna a kezemben az ítélet, és még nem végrehajtok. A gondolataim magamra parancsolásának óriási a hatása. Vannak tudósok, akik még azt is kilátásba helyezik, hogy a testi épségünket erélyes védekezéssel annyira fokoz-

hatjuk, hogy soha vagy legalább nagyon sokáig nem halunk meg, épek, erősek, egészségesek maradunk, mert akarunk és mindent megteszünk arra, hogy megmaradjunk. Én ennél kevesebbet kívánok az emberiségtől. Csak azt, hogy képzeletét akarja irányítani, gondolatait szabályozni és akaratának alávetni. Ez fegyelmezett fölvelébséges. Ha logikusan 20 éven át megbarátkoztam avval a gondolattal, hogy elvesztem az édesanyámat, és ennek a határnapját folyton hátrább és hátrább helyezem, annyira fegyelmezett kell, hogy legyen a gondolkodásom, hogy az a telegramm, amely azt jelenti, hogy tényleg meghalt, csak egy papirdarab marad, amely az iratok mellé csatolandó, de amely papirdarab nem bír az ólomgolyó hatásával, hogy fejembe ütődve, elbódítson.

Ugy regényekben, mint az életben akárhányszor előfordul az a helyzet, hogy az embernek valakije elutazik Auszáliába, Dél-amerikába, olyan vidékre, ahonnan előreláthatólag, koránál fogva, egészségi állapota miatt, vagy életcéljai folytán soha vissza nem tér. Milyen szövegű legyen az ilyen embertől való bucsuzás? Nem mondhatok

Meddig kell várakozni a napidijásoknak, míg kívánságaik teljesülnek?

Meddig kell várakozni, míg az elavult közigazgatás elavult teteleit napirendre hozhatjuk? Az obstrukció miatt az ország érdeke kielégítetlen marad.

Az ellenzék elfeledte, hogy a közönség visszatetszése elseperte azon irányzatot, hogy alig maradt hirmondója. Elfeledte, hogy a nemzet szorgos munkálkodást s nem károsodást vár.

Csoda-e, hogy az ország közönsége irányt változtatott s az ellenzékétől lassan elfordul?

A megyék és városok törvényhatóságai egymás után adnak kifejezést elégedetlenségüknek, nem csak azok, ahol a kormánypártiak vannak többségben, hanem azok is, amelyeket kurucoknak tartanak, például Somogy vármegye is egyhangulag fejezte ki rosszallását.

Ha a hazafias ellenzék gondolkodik afelett, hogy a közönség az áldatlan technikai-kázás helyett tényleg munkát vár, befogja látni, hogy annak féltetelével vállvetett erővel az ország boldogulásán működhetünk.

Ameddig ezen pium desiderium teljesebbé megy, kénytelen indítványát fentartani s kérni a törvényhatóságot, hogy azt fogadja el.

Dr. Lovászy Márton beszéde.

A zugó éljenzéssel és viharos tapssal kísért beszéd után dr. Lovászy Márton orsz. képviselő megyebizottsági tag emelkedett szólásra: „Szeretném — ugymond — ha ez a vita, ebben a főpontosságú s a nemzet életébe mélyen belevágó kérdésről megmeradna az objektivitás keretében. Szeretném, ha ez a vita ebben a teremben, melyhez engem annyi szép emlék fűz, felülemelkednék a párt szempontokon; ha komolyan és higgadtan abból a távlatból, amely elfogulttá nem tesz, itélnék meg a szönyegen levő kérdést. (Éljenzés) A párt köntösét levetve, teljes tárgyilagossággal és lehető világossággal igyekszem exponálni ezt a kérdést, a melyről itt szó van, mert szeretném, hogy Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságának szava nagy súlyjal essék a mérlegbe.” (Éljenzés)

neki egyebet, mint hogy éljen boldogul, sokáig, és — ha következetes akarok maradni — hozzá kell tennem azt is, hogy haljon meg békeben. Reám nézve abban a pillanatban, midőn a tengeri hajóra szállott, épen úgy meghalt, mint hogyha a kripta kulcsát ráfordították volna.

— Hát az ilyen meg is siratjuk csak úgy, mintha igazán meghalt volna.

— De mégsem úgy, mert gyászruhát nem öltesz utána, a fiait árváknak nem tekinted, és ami a fő, nem örökölhetsz utána, míg meg nem jön a haláleset felvétel. Ez az utóbbi tétel: a bírósági terminus, az ügyvédi napló bejegyzése, ez igen is megvárandó, és ezt akkor kell beírni, amikor az a bizonyos telegram az iktató hivatalnok kezébe érkezik. De sem ő, sem én akkor nem kezdünk el sirni, mikor ezeket a hivatalos írásokat a kezünkbe kapjuk. Hány esetben jön haza a fiatal asszony a fürdőből és itthon értesül arról, hogy édesanyja pár hét előtt meghalt, míg ő vigan bostonozott. Hány esetben jön meg a hivatalos írás hónapokig, évekig tartó kutatások után messze földről, idegen hatóságtól, amelyek nem tudták, hogy kit kell

Vázolni kívánja mindkét félnek az álláspontját. A kormányt épügy, mint az ellenzékét.

A kormány napirendre tűzette a véderő javaslatokat azzal, hogy ezek a nemzet akaratával megegyeznek és hivatkozik a múlt évi választásokra a melyek neki többséget adtak.

Az ellenzék kétségbe vonja, hogy ezek a javaslatok a nemzet akaratából folynak s azzal megegyeznek, kétségbe vonja, hogy az a csekély 3—400.000-nyi tömeg, amely ekkor választott, a nemzet akaratát fejezné ki.

Ezek azok az ellentétek, amelyek a kormány és a küzdő ellenzéki pártok között vannak.

Ha kibontakozásra törekszünk, megelégedhetünk-e azzal, hogy az ellentéteket leszögezzük? A mozdulatlanból soha semmi eredményt nem lehet elérni. De vannak igen fontos momentumok a politikai életben, melyekben kormány és ellenzék egyetért.

Általános választói jogot követel az ellenzék az ország népe számára s ez bent van a kormány programmban is. A királyi szó ezt elodázhatatlannak tüntette ki.

Itt már egyezünk s ezt leszögezhetjük, mert a kormány is sürgősnek találja s elismeri. A másik kérdés, melyben a kormány és ellenzék egyetértenek, a házszabályrevízió. A házszabályrevízió feltétlenül hiva, de hiva annak az a párt is, amelyhez tartozik. (Helyeslés.)

Az obstrukciót káros jelenségnek tartja, akár alulról, akár felülről jöjjön az, (Helyeslés.) mert a nemzet akaratának kell érvényesülnie. (Miert obstrukciónak?) Lehetetlen kell tenni, hogy az ország érdekében folyó áldásos munkát bármiféle kisebbség megakadályozhassa. (Éljenzés.) Ezzel az ellenzék a legteljesebben egyetért. (Látszik!)

Ha áll az, amit a kormány mond, hogy a véderőt a nemzet akarja; ha áll az, hogy a kormány és ellenzék legalább a főbb elvekre nézve egyetért; ha áll az, hogy a házszabályrevízió a választó reform törvénybe iktatása révén azonnal megvalósítható, akkor elérhetjük a kibontakozás útját, úgy hogy legyőzött és legyőző nem lesz; úgy hogy

abból hasznos s a nemzet életére áldásos, nyugodt jövő fakad.

Mindössze csak sorrend változtatásra van szükség. Ahelyett, hogy a kormány a véderőt tárgyalta, vegye elő az általános választói jogot. Ausztriában 6 nap alatt csinálták meg, (De rossz is!) Horvátországban pedig 3 hónap alatt.

Evetovits: Ez kell-e a Nagyságos Úrnak?

Lovászy: Nekünk nem kell, de a horvátok elérték vele, hogy a választói joguk olyan terjedelmű, mint jelenleg állunk.

Ha a választójogi reform meg van alkotva, a házszabályrevíziót egy pár nap alatt meg lehet csinálni. (Éljenzés.) De csak az általános választói jog megalkotása után. Azután fel kell oszlatni a házat, meg kell kérdezni a népet, akarja-e a véderőt megszavazni s ha igen, akkor már 1912. október 1-ére, amikor az ujoncok bevonulnak, a véderőtörvényjavaslat törvényerőre emelkedhetik.

Akadály tehát nincs, csupán sorrendi változtatás kellene.

Azt mondják, hogy a katonai javaslatok nagyon sürgősek, de azt is mondják, a kormány ráér, várhat másfél esztendeig is. Engedelmet kérek, vagy sürgős, vagy lehet várni, de mind a kettő egyszerre nem lehet. Ha sürgős, rá kell lépni arra az utra, melyen elérhető; ha nem sürgős, mért ne jöhetne a választójogi reform. Azt mondják, ez meghátrálást jelentene a kormányra nézve az ellenzékkel szemben, ha a katonai javaslatokat háttérbe szorítaná az általános választói jog.

Az általános választói jog sorrendben is a legelső helyen áll a királyi szó alapján. Ha a trónbeszéd megadja az utasítást, akkor a kibontakozásban követnünk kell böles királyunkat, aki az általános választói jogban találja Magyarország jövődjé nagyságát.

Ha figyelembe veszik, hogy ezzel az obstrukció kiküszöböltetik a parlamentből s a király és nemzet között a harmónia helyreáll, erre a kibontakozási utra kell helyezkedni.

Nekünk nem szabad egymás kiirtására vagy letörésére törekedni, hanem egymás megértésére.

Szeretné ha Bács-Bodrog vármegye közönsége ne csak sablonosan itélne, hanem

mert vettél zabot, holott eladnod kellett volna, vagy elgázol a villamos, — pedig ezt bizony érdemes lett volna előre megéreznii.

— De azt csak nem tagadhatod, hogy a vér szava sokszor megszólal?

— Ezt épen a leghatározottabban tagadom. Szegény Oedipus és Antigone vérfertőzésétől a mai napig ezer esetben bebizonyult, de sokszor csak 20 évi boldog házasság után kiderült vérfertőzések mind azt bizonyítják, hogy a vér soha sem szólal meg, ha pedig megszólal, akkor épen így — félrebeszél. Csuffá tesz derék családokat, akik a mai erkölcsi fogalmak szerint nem is volna szabad, hogy éljenek.

— Miért, te talán nem itéled el a testvérek közötti házasságot?

— Dehogyan nem, sőt nagyon helyeslem az újabb törvényhozások szigorúságát, amely a közeli rokonok közötti házasságkötést épen a fajjavítás szempontjából tiltja. Hanem a mai morálunknak a szentírásból merítő prédikátoraitól azt szeretném kérdezni, amikor a vérfertőzést bűnnek mondják, hogy akkor miképpen származott Ádám és Éva gyerme-

értésíteni az idegen „Massa” haláláról. A legnagyobb önámítással sem kényszeríthetem magamat arra, hogy november 18-án sirni kezdjek azért, mert az öreganyám február 3-án meghalt Delawareban...

— És azok az esetek, amelyekben egészen szavahihető krónikások tanúsága szerint az anya szive épen abban a percben érezte meg a fia elvesztését, amikor azt baj érte, — amikor a hű kutya elkezdett fájdalmasan vonítani, vagy más jelek, megérzések adták tudtul a bajt?...

— Ezekről hallgasatok, mert ezek a legmegbízhatóbb bizonyítékok. Először is: az anyai szív nagyon sokszor aggódik a fiáért, de valamennyi többi aggodását és sejtelmét elfelejti, ha nem válnak be. Amikor pedig tényleg híre jön a bajnak, akkor igen könnyen emlékszik vissza arra, hogy valóban épen pénteken este is volt ilyen szorongó érzése, és emlegette az ő Gyurkáját. De hányszor mondod magad is, hogy ma úgy érzed, valami nagy baj fog érnii. „Meglátjátok, valami történik velem!” És legföljebb egy rossz tojást kapsz a vacsoránál. Máskor pedig nem érzed semmit és a tőzsdén elveszted a pénzedet,

a dolog mélyére hatna; szeretné, ha nem csupán elítélné az obstrukciót, hanem keresné a kibontakozás útját is. A pusztá elítéléssel nagyon keveset fog nyomni a törvényhatósági bizottság szava az országgyűlésen, ellenben a kibontakozás útjának megmutatásával övé lenne a kezdeményezés dicsősége és bátorsága.

Határozati javaslatot nyújt be és kéri annak elfogadását. Meg van győződve, ha a vármegye közönsége határozati javaslatát magáévá teszi, szava súlyjal esik a mérlegbe, míg ellen esetben a helyzeten mit sem változtat. (Zaj.)

Báró Vojnits István beszéde.

Báró Vojnits megyebizottsági tag konstatálni kívánja, hogy dr. Lovászy beszéde elején tett ígéretét, hogy teljes objektivitással igyekszik a szőnyegen forgó kérdéseket a törvényhatóság elé tárni, — betartotta s ezért melegen üdvözlö, mert meggyőződése szerint a bizottságnak sulya és tekintélye csak úgy marad meg, ha minden agresszivitástól tartózkodunk. Határozati javaslatára azonban lehető röviden, de természetesen kissé boncolva reflektálni kíván.

A látkép, a perspektiva, amit mondott s feltárt, simának, fényesnek s az ország javára hasznosnak látszik. Mindannyian örvendénk, ha azok minden zökkenés nélkül megvalósíthatók volnának. Csak hogy a perspektíván szépséghibák találhatók. A kölesönös megértés kiindulási pontját nem itt ezen tereben, hanem a képviselőházban kellene kifejtenie. A vármegye törvényhatósági bizottsága nem arra hivatott, hogy irányt adjon a képviselőháznak, hanem arra, hogy az egyes kérdéseket elbírálja és véleményét kifejezze.

Dr. Lovászy bizottsági tag szerint az ellentétek forróját az, hogy a kormány a véderőjavaslatok tárgyalását tűzte napirendre s úgy tüntette fel, mintha az a nemzet akaratával egyeznék; az ellenzék viszont kétségbe vonja, hogy 3—400.000 szavazat, mely a legutóbbi választásokon leadott, kinyomata volna a nemzet akaratának. Egyre bátorodik figyelmeztetni a bizottsági tag urat. 1869-ben hozott s 1899-ben a kuriai biráskodással kiegészített választási törvények

keiből a többi ember, ha ezeknek bűn volt egymással házasságra lépniök?

— Azt hiszem az ilyen kérdés elől a tisztelendő uraink is Darwinhoz menekülnének.

— Mindenesetre concedálni lennének kénytelenek, hogy ott bizony a vér szavának nem is kellett megszólalnia, hogy kétségtelen legyen a vérfertőzés, de nemcsak a vér, hanem még az Úr szava sem szólalt meg... Ami pedig a halálzásra vonatkozó megszólalását a szívnek vagy a vérnek illeti, tegyük föl, hogy az anya megérez valamit. Sirni kezd-e akkor, és gyászolni?

— Nem valószínű.

— Sőt, egészen bizonyos, hogy nem. Hanem igenis megvárja, amíg megjön az a hivatalos tudósítás Ohióból, vagy Delawareból.

— Azt elismerem, hogy ha ilyen különös körülmények közt értesülünk a halálzásról, akkor a gyászolás veszt közvetlenségéből, és nehezebb megtartani azokat a formákat, amelyeket megtartani, máskéülönben nem csak illik a világ kedvéért, de, — hiába veszed tagadásba, még önmagunknak is jól esik.

(Folyt. köv.)

vannak érvényben ma is s minden egyes kormány s minden egyes pártáryalat elismerte, hogy e fenálló törvények keretében szerzett többség a nemzet akaratának többségi megnyilvánulása. A mostani többség is tehát a nemzet akaratának kinyomata a fenálló törvények minden kriteriuma szerint. Az az állítása Lovászy bizottsági tag urnak tehát, hogy a mai törvények alapján megválasztott többség nem a nemzet többsége, nem állhat meg, mert de jure és de facto az. (Ugy van!)

Jól eső örömmel konstatálja, hogy dr. Lovászy bizottsági tag beszéde alatt csupán általános választói jogról s általános választói reformról szölt s nem érintette sem a községit, sem a titkosat. Azért tartotta szükségesnek erre reámutatni, mert mindannyian meg vannak győződve és beismerik, hogy a mai választói reform elévült s az ország és nemzet érdekeit ki nem elégíti. Híve a választói jogosultság kiterjesztésének; híve annak, hogy akinek kötelezettsége van az állammal szemben, az jogokat is élvezzen, de hogy milyen mértékben, arról csak akkor nyilatkozhatik, ha a törvényjavaslat előtte áll. Lehet, hogy a kiterjesztést követi, lehet, hogy nem.

Ha több lesz benne, mint amennyit a nemzet érdekében jónak tart, ellene lesz; ha annál kevesebb lesz benne, akkor arra fog törekedni, hogy legalább annyi benne legyen.

Dr. Lovászynek a hárszabályrevízióról tett kijelentését örömmel hallotta és fogadja s nagyon óhajtáná, ha ezt a kijelentését, amely az ő pártjának álláspontját is fedi, illetékes fórum előtt, a parlamentben époly nyíltsággal, mint itt, megtenné.

Ha egy-egy kérdést tárgyalunk, mindig a nemzetnek a haszna s az ország felvirágoztatása lebeg előttünk. (Éljenezés.) Ebben egyetértünk. Valamennyien szívvel-lelékkel óhajtjuk a nemzetnek, az országnak minden irányu felvirágoztatását. A sorrend kérdésében azonban teljesen ellentétbe helyezkedem az igen tisztelt bizottsági tag urral. Mindenki tisztában van azzal, hogy a hadsereg az európai kívánalmaknak meg nem felel s nemcsak külsúlyunk és tekintélyünk, hanem a magunk biztonsága miatt is reorganizálandó.

Lovászy törvh. bizottsági tag ur magának mondott ellent, amikor itt az obstrukciót elítéli, míg a képviselőházban, hol 37 napja az első órától kezdve érdemes tárgyalás nem folyik, hanem csak technikai obstrukció, teljes erővel azt szolgálja.

A vármegye közönségét, mely komolyan, higgadtan, hogy úgy mondjam, konzervatív irányt követve hozza határozatait, az állandó technikai obstrukció indított arra, hogy a képviselőházat az obstrukció elejtésére kérje.

A sorrend megváltoztatásában meghatárolást nem ismerünk, mikor országos érdekről, a nemzet jogos igényeinek kielégítéséről, kül- és belbiztonságunk biztosításáról van szó, a nemzet tulságos megterhelése nélkül.

Ennek a vármegyei törvényhatósági bizottságnak minden tagja mindig megfontoltan adja le szavazatát. Lovászy bizottsági tag urnak azon kijelentését, hogy szavazatainknak igen kevés sulya lesz, ha nem az ő határozati javaslatát fogadjuk el, visszautasítom, mert nekünk elégséges az, ha mi tudjuk, hogy milyen sulya van szavazatainknak. (Éljenezés és taps.)

Lovászy bizottsági tag kijelentette, hogy az általános, egyenlő, községenkénti, titkos

választói jognak a híve s beszédjében arról szölt.

Vojnits főispán elrendelvé a két indítvány felett a kért névszerinti szavazást s a vármegye törvényhatósági bizottsága 221 szavazattal 50 ellenében kimondotta, hogy az obstrukciót elítéli s felkéri a kormányt, hogy annak megszüntetése érdekében minden lehetőt kövessen el.

Katonai tulkövetelések.

Versec város közönségének a katonai tulkövetelések tárgyában küldött átiratához a törvényhatósági bizottság nem járul hozzá s azzal ellentétben a kormányt üdvözlö. A határozat a következő:

Versec törvényhatósági joggal felruházott városnak a véderőreformjával kapcsolatos terhek tárgyában intézett átiratához Bács-Bodrog vármegye közönsége hozzá nem járul, hanem azzal szemben a magas kormányt a véderő korszerű fejlesztését célzó törvényjavaslat benyújtása alkalmából melegen üdvözlö:

Mert Bács-Bodrog vármegye közönsége át van hatva ama tudattól, hogy nemcsak a nagyhatalmi állás megtartása, de a kül és bel béke biztosítása is elodázhatlanul szükségessé teszi a véderőnek a kor kívánalmaihoz mért és a nemzet anyagi erejét is gondosan mérlegelő fejlesztését.

Miután a képviselőházhoz benyújtott törvényjavaslatok megnyugtató látképet adnak arról, hogy a véderő fejlesztésével járó megterhelés arányban áll az ország teherviselő képességével; miután továbbá a katonai javaslatok az egyes polgároknak a szolgálat szempontjából nagy előnyöket és könnyebbségeket biztosítanak; miután végül már évtizedek óta eme kérdés volt az, amely a további közgazdasági és közmüvelődési sürgős kérdések megoldását hátráltatja és így felette kívánatos, hogy a véderőjavaslatok mielőbbi törvényerőre emelkedése által a többi jogos kívánalmak kielégíttessenek.

Ezen határozatot a Nagyméltóságú Miniszterelnök urhoz felirat kapcsán felterjeszteni rendeli.

Általános, egyenlő, titkos választójog.

Versec th. város átiratát az általános, egyenlő, titkos, községenkénti választói jog érdekében a vármegye törvényhatósága hozzászas és beható vita után irattárba tette.

Gr. Apponyi Albert üdvözlése.

Somogy vármegye átiratát gr. Apponyi Albertnek amerikai útja alkalmából való üdvözlésére vonatkozólag több bizottsági tag hozzászólása után egyszerű szavazással tudomásul vették.

Az óbcesel szabadságszobor.

A képviselőtestületnek a szobor áthelyezését kimondó határozatát, melynek feloldása mellett az állandó választmány is hajlandó volt állást foglalni, dr. Tripolszky Gyula meggyőző érvelése után az állandó választmány is s a közgyűlés is megerősítette. Különös, hogy az ellenzék ebben a helyi kérdésben is névszerinti szavazást kívánt, holott volt ellenzéki, ki a többségi párttal, s volt többségpárti, ki az ellenzékkel szavazott.

Az alispán nyugdíjazása.

Michailovits Kornél alispánnak megrongált egészségére való hivatkozással kért nyugdíjaztatását, a közgyűlés hozzászólás nélkül

egyhangulag szavazta meg. A távozó alispánt a törvényhatósági bizottság nevében Zsupánszky Lyubomir, a tisztikar nevében dr. Deák Béla tisztí főügyész bucsusztatta el. Nyugdíját október hó 1-től kezdődőleg 5280 koronában állapították meg.

Kossuthfalva névváltoztatása.

Kossuthfalva képviselőtestületének a község nevének megváltoztatása ügyében hozott véghatározatát, valamint az ellene beadott felebbezést a közgyűlés a történelmi társulatnak adta ki véleményadás végett.

A közgyűlés folytatása.

A névszerinti szavazásokkal a délelőtti idő eltelt úgy, hogy a roppant tárgysorozatunk csak egyszázad részét lehetett letárgyalni. A közgyűlést délután folytatták Scultéti Ferenc elnöke alatt, mert a főispánnak a városi közgyűlésen kellett elnökölni.

A közgyűlés összes többi határozatairól jövő számunkban számolunk be.

H I R E K.

Személyi hir. Báró Gromon Dezső és báró Vojnits István valóságos belső titkos tanácsosok és országgyűlési képviselők Bács-Bodrog vármegye közgyűlése alkalmából néhány napot városunkban töltöttek.

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter sárói Szabó László Zombor szabad királyi városi főmérnököt a kőműves, kőfaragó és ácsmeisteri képzettség megvizsgálására Zomborban szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

Főispáni ebéd. Vojnits István főispán a vármegyei közgyűlés alkalmából fényes ebédet adott, melyen hivatalosak voltak: Boberits Milan, dr. Deák Béla, Dungserszky Gedeon, Ertl János, Evetovits János, báró Gromon Dezső, Heiszler Gyurgyovánszky Ferenc, Hondl Imre, dr. Késmárky Béla, dr. Kovácsics Dezső, Koller Oszkár, Lederer Pál, dr. Lovász Márton, dr. Nagy Ákos, dr. Pastrovits Iván, Popovits Tódor, Schmausz Endre, Scultéty Ferenc, dr. Széchenyi Tamás, Vidiczky György, Vojnits Máté, Vojnits Jucika, Vojnits Klári, Wagner G. Adolf, Willmann Mátyás, Zakó Milán, Zsigmond János, Zsibory József, Zsupánszky Lyubomir. — Az asztalt Goeser Antal műkertész nagy izléssel díszítette föl.

Allami tanítói kinevezések és áthelyezések. Zichy János gróf kultuszminiszter a tanítói és tanítónői kinevezés dolgában újítást léptetett életbe. A miniszter ugyanis az összes tanítói kinevezéseket egy időre halasztva, tömegesen tűzött ki pályázatokat az összes üresedésben levő állásokra. A két hónappal ezelőtt kitűzött pályázatokra beérkeztek a kérvények és a miniszter a következőket nevezte ki a Bácskából: Molnár Ferencet, Czirfusz Jánost, Farkas Ferencet, Hadanich Gyulát, Császár Józsefet, Frank Pált, Kiss Pált, Fratricsevicsné-Hadanich Blankát, Csajdáné-Janda Matildot és Horváth Jolánt a bezdáni, Mihal Gusztávot a szenttamási, Szentmihályi Saroltát a monostorszegi, Gyimesi Lajost, Kanyó Bélát és Keller Máriát a szabadkai, Fa Józsefet és Hardy Veronikát a bácskereszturi, Guelmínó Kálmánt, Polyák Jánost, Szabó Katalint, Veber Irént és Jedlicska Ilonát a zentai, Kadas Sándort a pincédi állami elemi népiskolához tanítónőkké, illetőleg tanítókká. — Áthelyezte a miniszter a következő tanítónőket és tanítókat: Kerényi Nándor peszéri áll. el. iskolai tanítót a szabadkai, Petonszky Anna hosszúfalui igazgató-tanítónőt és Csernyusné Kiszentai Gizella zentai áll. elemi iskolai tanítónőket a szabadkai, Reinerné Tóth Ilona horgosi áll. elemi iskolai tanítót a szigetvári állami elemi iskolához.

A Voltaire Egyesület alapszabályait a belügyminiszterium jóváhagyta.

Lelkigyakorlatok. A bácsi sz. ferencrendi zárdában f. hó 8—12-én tartott lelkigyakorlatokon résztvettek: Magyary Pál apátplébános Nagybecskerek (Csanád egyházmegye), Fejér Gyula apátplébános Zombor, Bach János esperesplébános Szilberek, Evetovics János bácsi, Gyenes János csantavéri, Jerger Konrád derneji, Kovács János tataházi, Knezy Péter doroszlói, Rómics Gerő tavankuti, Simrák Béla martonosi, Zgama Károly dr. mélykúti plébánosok; továbbá: Evetovics Péter garai, Kanyó Gyula dr. újvidéki, Piukovits Ferenc bácsalmási, Müller Péter vepródi, Szirmay György újvidéki káplánok és Tamás Ferenc zentai hitoktató. A lelkigyakorlatok vezetője P. Zdravec István sz. ferencrendi theologiai tanár volt.

A VHOSz bácsmegeyi választmánya 1911. augusztus hó 18-án este fél 9 órakor hivatalos helyiségében rendes negyedévi gyűlést tart. Pataj, elnök.

A Voltaire Egyesület tagjait f. évi augusztus 18-án pénteken este 9 órakor hivatalos helyiségében (az Elite külön termében) tartandó gyűlésre meghívom. Pataj, elnök.

Tekeverseny. A zombori polgári kaszinóegyesület folyó hó 20-án délután 3 órai kezdettel tartja meg tekeversenyét. A díjak Gruda Pál nagytözsdejének kirakatában megtekinthetők. Két dobás 7 fára 20 fillér. Az egyesületnek nem tagjai is résztvehetnek a versenyben, de kötelesek 1 korona nevezési díjat fizetni. A versenyszabályok kifüggesztvék.

Allatdíjazások. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület idei állatdíjazásait a következő sorrendben tartja meg: augusztus 27-én Csantavéren szarvasmarhadíjazás, szeptember 3-án Katymáron szarvasmarhadíjazás, szeptember 8-án Szentfülöpön lódíjazás, szeptember 10-én Okéren szarvasmarhadíjazás, szeptember 17-én Borócon lódíjazás, szeptember 24-én Őrszálláson lódíjazás, október 1-én Pacséron szarvasmarhadíjazás, október 8-án Kucorán lódíjazás, október 15-én Bezdánban szarvasmarhadíjazás, október 22-én Bácsföldváron szarvasmarhadíjazás. — Az egyes díjazások részletes programja a fenti községek előljárásgaitól szerezhető be.

Polgár Károly szintársulata jelenleg Herkulesfürdőn játszik telt házak előtt. A társulat új szervezetében — mint pozsonyi társulat — f. évi szeptember 2-án tartja megnyitó előadását Kaposvárt, az új színházban, ha ugyan ez addig elkészül, ami iránt kétségek merültek föl. Az új színház berendezése ugyanis még mindig nem érkezett le Kaposvárra és a város közönsége nagyon fel attól, hogy legszebb ünnepségét elrontja ez a késedelem. Ugyanis szeptember 3-án lenne a Kossuth-szobor leleplezése és ennek fényét kellett volna, hogy emelje a szeptember 2-ára kitűzött ünnepi díszelőadás, a Bánk-Bán, Beregi Oszkarral a címszerepben, 3-án pedig a Cigánybáró, ugyancsak díszelőadásul.

Az ipartörvény revíziója. Az Országos Iparegyesületnek Gelléri Mór szerkesztésében megjelenő hetilapja, a Magyar Ipar, megbízható helyről való értesüléseket közöl az ipartörvény revíziójának munkájáról. A lap közlése szerint teljesen készen áll a hálalás szabályozásáról, valamint az építőiparról szóló két törvényjavaslat. Ezt követik: a kereskedelmi alkalmazottak viszonyairól szóló, a magántisztviselők nyugdíjáról, a munkaviszony rendezéséről szóló törvényjavaslat, mely utóbbi esetleg több törvényből fog állani, körülbelül a következő beosztással: gyári törvény, sztrájk-törvény, a munkaviszony rendezése a kisiparban és a gyáriparban nem tartozó többi iparágakban. Ha ezek elkészültek, következik az ipari bíróságokról szóló törvényjavaslat és végül a mai ipartörvény revíziója, amely, ha a fontosabb fejezetek belőle önállóként kiemeltetnek, már nem nagy munka lesz s főleg a képzés és az ipartestületi hatáskör revíziójára fog szorítkozni. Ez az óriás munkaanyag valószínűleg egy éven belül elkészül.

Allami jutalmak ipari munkásoknak. (A kisiparos és gyári munkások, illetőleg munkaadók figyelmébe.) A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad a kereskedelmi és iparkamarák javaslatára oly ipari munkásoknak, kik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemeket szereztek. E jutalmakból évenként 5 esik a szegedi kereskedelmi és iparkamara területére (Szeged, Hmvásárhely, Baja, Szabadka, Újvidék, Zombor városok, Csongrád és Bács-Bodrog vármegyék) és ezek rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztatnak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kitüntetett munkások mind-egyike 100 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap. A kitüntetésre való javaslatétel és a jutalmak kiosztása a kamara feladatát képezvén, fölkérjük a kerület munkaadóit, úgy a gyárosokat, mint a kisiparosokat, hogy közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát — az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében — kiket jutalmazásra érdemeseknek tartanak. A kitüntetésre való igény előfeltételei a következők: 1. magyar állampolgárság; 2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás (kapus, kocsis, gyári irodaszolga és más ily természetű szolgálatot teljesítő a jutalomra igényt nem tarthat); 3. legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében (tanonc-évek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekké egyenértékűeknek tekintetnek); 4. a rendes munkabér vagy kereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. — Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg a munkakönyvvel vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. A kellően fölszerelt ajánlások legkésőbb 1911. évi augusztus hó 31-ig küldendők be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához.

Beiratás. A Bácsmegeyi női ipariskolában a beiratások az 1911—12. tanévre szeptember hó 1., 2., 3. és 4-én 8—12-ig lesznek az intézet helyiségében (Deák Ferenc körút 22. sz. Husvéth-féle ház). Bővebb felvilágosítással az intézet tanítónője (Lackner Emilia) szívesen szolgál.

Kereskedő-tanoncok egyesületbe való felvétele. A kereskedelmi miniszter 16381/1911. számú határozata kimondja, hogy a kereskedő-tanoncok a kereskedelmi alkalmazottak sportegyesületeibe tagokul felvehetők, de a felvételhez a tanonc főnökének és a tanonciskola igazgatójának előzetes beleegyezése szükséges.

Leopold Gyula, az „Általános Tudósító” szerkesztője és hirdetési iroda tulajdonosa Budapesten 15 év óta fejt ki agilis tevékenységet, hogy a sajtó és hirdetők érdekét összeegyeztethesse. Bátran állítható, hogy Leopold Gyula irodája nagyban hozzájárult, hogy a reklám hazánkban is tervszerűen és hatásosan fejlődjék, hogy a kereslet és kínálat legkényelmesebb és legolcsóbb közvetítője minél jobban emelje a forgalmat és befolyásolja a versenyt. Tudják ma már a kereskedelmi, gazdasági és ipari üzletek, vállalatok, hogy az állandó, ügyes és ésszerű reklámozás emeli hírnevüket, növeli forgalmukat, gyarapítja vagyonukat. Nem oly könnyű azonban a sikeres reklámozás; nagy gyakorlat, tapasztalat, tudás és szorgalmas munka szükséges ehhez. Tudomásunk szerint Leopold Gyula nagy apparátussal dolgozó irodája felel meg kitűnően hivatásának és örvend nagy bizalomnak, miért is nemcsak a legnagyobb magyarországi, hanem a tekintélyesebb és legelőkelőbb külföldi cégek is állandó üzletfelei, mert kiváló szakértelemmel, felülmúlhatatlan pontossággal, odaadó lelkiismeretességgel és nagyon szolid árak mellett eszközöl bármiféle hirdetéseket, reklámokat úgy az összes budapesti és vidéki, mint a külföldi lapokban és naptárakban.

A zombori magán polgári leányiskolában a beírások az 1911—12. tanévre f. évi szeptember hó 1., 2. és 4-én d. e. 8—12 óráig tartatnak meg. A francia nyelvet, mint rendkívüli tantárgyat Blazsek Dragutiné urnő, okl. francia nyelvmesternő fogja tanítani. Előjegyzéseket elfogad és felvilágosítással szolgál az intézet igazgatója és tulajdonosa: Krump Anna (Zombor, Eötvös József-körút 27. sz.).

A Matica félmilliója. A Bácskai Hirlap írja: Az újvidéki szerbek egyesülete a Srbska Matica. Hét évig lopta a pénztárt Manojlovič Lázár pénztáros Markovits Arkádia könyvelővel, észre sem vette senki. Mikor aztán nagyon hercegi módon kezdett élni Manojlovič és egyre-másra vette a házakat, földeket, akkor végre a Matica is gyanakodni kezdett. Hétfőn hirtelen rovancsoltak s kiderítették, hogy négyszázötvenezer korona hiányzik a pénztárból. Azonnal följelentést tettek a rendőrségen s Vécsei rendőrfőkapitány kedden letartóztatta Manojlovičot, aki beismerte a sikkasztást. Azt vallja, hogy huszonhatezer koronát Markovits tett zsebre. Átkísérték az ügyészség fogházába. Markovits Szerbiában tartózkodik, Kreácson. A konzulátust táviratban kérték, tartóztassa le Markovitsot. Manojlovič barátai állítólag megtérítik az elsikkasztott pénzt.

Komlógyűlés.

A Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesület komlótermelési és értékesítési szakosztálya augusztus hó 13-án Ófutakon tartotta szokásos tanulmányi kirándulását és gyűlését.

Jelen voltak dr. Pertschy Ferenc ny. törzsorvos, Schmidt Antal Szentfűlöp, Milodanovits Simon alezredes, Vukov Gergely Szabadka, Trischler Ferenc földbirtokos, Haag Antal községi bíró Hódság, Turkovits Zsigmond a grófi uradalom tisztartója és dr. Strohnér Frigyes orvos Ófutakról, Inhoff József titkár Zomborból.

A kirándulók nagyobb része Hódságon találkozott. Futakig élénk eszmecsere folyt a komlókertek idej állásáról, a komlókereskedelemtől és komlóárakról.

A komló a Bácskában átlag jól áll, a kirándulás napján beköszöntött termékeny eső a tobozok gyorsabb és előnyösebb fejlődését elő fogja segíteni. A komlóárak hihetetlen magasak ma, amikor a gombamódra elszaporodott közvetítők elárasztják a komlót termelő közégeket s amikor a termés legnagyobb része 250—300 koronás árban el van adva. Milodanovits kijelentése szerint 1882. óta ily magas komlóárak még nem voltak. 1882-ben Papp Elek székelykeresztúri komlósgazda 1040 koronáért adta el a komló métermázsáját. A petróciék 1892-en 840 koronáért értékcsítették komlójukat.

1 kat. holdon átlag 7—9 mázsa száraz komló terem. 330—340 kiló zöld komlóból 100 kgr. száraz komló állítható elő. A szedésért 8—10 fillér fizetendő kgr.-ként. A beállítási költségektől eltekintve az idej komlótermés tekintélyes tiszta hasznot hoz azoknak, akik elővétel útján termelésükön túl nem adtak.

Az érkezőket a pályaudvaron a grófi uradalom megbizásából Turkovics Zsigmond tisztartó és dr. Strohnér Frigyes orvos fogadták.

A grófi uradalom fogatain a kirándulók először a Vízies pusztai 50 éves komlót tekintették meg, ahol Paesu János intéző kalauzolta őket. A mintaszerűen beállított komlós megtekintése után a komlószáritó pajták bemutatása következett. A természetes szárítás 7—8 lábszerkezettel egymásrilleszthető vásszalonnal bevont kereteken történik. E szárítási eljárás olcsóbb a mesterséges szárításnál, utóbbinak azonban az az előnye, hogy a haramos komlót kokázatot nélkül szárítja meg.

Vízies pusztáról az ófutaki komlóskertbe hajtottak a kirándulók, ahol a komlókert kezelője Turkovits Zsigmond tisztartó kalauzolta őket. 50 éves tapasztalatait Turkovits jegyze-

tekben örököltette meg, megígérte, hogy a jegyzeteket felhasználás céljából a gazdasági egyesületnek rendelkezésére fogja bocsájtani.

Délben az ófutaki nagyvendéglőben dr. Pertschy Ferenc szakosztályi elnök elnökléte alatt gyűlés volt. Dr. Pertschy Ferenc elnöki megnyitójában megemlékezett a bácskai komlótermelés megteremtéséről, a grófi uradalomról, dr. Gerich Endre petróci orvosról, Pinterovits Jenő elhunyt petróci és Szendy István elhunyt hódsági jegyzőről. A petróci tót ajku nép nem tudta megérteni uttörőit, a komlóegyesület feloszlott, a gazdasági egyesület megalakította a komlószakosztályt.

Dr. Pertschy magas korára való tekintettel lemond elnöki tisztségéről, helyét fiatalabb erőnek engedi át, hogy a szakosztály a rábizott feladatnak teljesen megfelelhessen.

A gyűlés egyhangú határozatában dr. Pertschy Ferencet továbbra is elnökül kivánja, megválasztja Trischler Ferenc hódsági földbirtokost ügyvezető elnöknek. Dr. Strohnének és a grófi uradalomnak, továbbá Turkovics Zsigmondnak előzékenységeért és fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Elhatározza, hogy a komlószakosztályt kibővíti, minden komlótermelő községben komlótudósítót tart — az értékesítést kezébe veszi. A munkálatok előkészítésére Trischler Ferenc ügyvezető elnököt kéri fel a szakosztály.

A gyűlést társasbéd követte. A résztvevők egy kedves nap emlékével bucsuztak el egymástól.

S P O R T.

Rovatvezető: Schmidt L. József.

Az elismerés, lelkesedés meleg hangján irnak a fővárosi lapok lezajlott versenyünkről. Dicsérik a rendezés kifogástalan gyorsaságát. Öszinte csodálattal adóznak utólréhetetlen vendégszeretetünknek.

Örvendjünk! Gavallériánknak messze földre hurcolják hírét. Pest-Buda és egy ország bámulata fordul felénk. Sikerült biztositnunk azt, hogy legközelebbi versenyünk a siker teljes jegyében fog ragyogni. Gyönyörű díjaink, művészi érmeink örökké emlékeztetéssé teszik augusztus 13-át.

Verseny után vagyunk. Jóleső tudat, hogy sikerült. Az ország első atlétái vetélkedtek a babérért. És mi e nemes vetélkedésből sokat tanulhattunk. Ha mást nem, legalább tudjuk most azt, hogy mily arányban áll uszósportunk a fővárosihoz képest.

Sokfelé hangzott el az a naiv beszéd: „Mit akartok, hisz megvernek benneteket!” Igaz! Még messze mögöttük állunk! De épen azért rendeztük e hatalmas versenyt, hogy uszni tudásunkat, az ő fejlettebb technikájukat ellesve, tovább fejlesszük.

A M. A. F. C. a pontversenyben elnyert „Hölgyek díját” felajánlotta egy staféta-verseny vándordíjának, mely verseny a bajai és zombori staféta között rendezendő meg. E verseny 27-én (vasárnap) Baján lesz megtartva. E verseny keretében fog eldőlni, hogy Boros reális győzelemmel nyerte-e el a „Délmagyarországi 100 m. bajnokságot”? E verseny fogja eldönteni, hogy uszósportunk tavaly óta mennyit fejlődött?

Uszóink teljes számban fognak startolni e versenyen és nem lehetetlen, hogy tavalyi diadalaikat megszorítva térnek vissza!

Örömmel konstatáljuk, hogy bár már verseny után vagyunk, uszóink a traininggel nem hagytak fel, hanem készülnek, dolgoznak tovább is.

Igy elérhetjük azt, hogy a Zombori Sport Egylet valaha elsőrangú uszóival féltelmes ellenfele lesz a fővárosi gardának.

Komoly munkával elérhetjük!

A „Sporthirlap” legutóbbi számában olvassuk e hirt: „Krempels Béla, a MAC csapatának egyik kiváló tagja szeptemberben bucsut mond a fővárosnak és tartózkodási helyét két esztendőre Zomborba teszi át, ahol mint mérnökjelölt a baja—apatini vasutépítésnél fog működni.” Rövid kis hír. Nekünk azonban rengeteg örömet jelent. Vajudó football sportunk megszületését jelentheti e kis hír. Csapatunk már össze van állítva, csupán egy jó csatár hiányzott. És most a véletlen ezen is segít. Football csapatunk már megkezdte a traininget és októberben közönségünk barátságos mérkőzésekben gyönyörködhetik.

NYILTTÉR.*)

„Elite” kávéházam átadása alkalmából ez uton sietek hálás köszönetet mondani kedves vendégeimnek, az irányomban tanúsított jóindulatért és pártfogásért; kérve szeretett pártfogóimat, hogy szives támogatásukat jövő vállalkozásomban se tagadják meg tőlem.

Kitünő tisztelettel

Weinfeld Mór.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Fehér galamb-utca 6. sz. a.

intelligens család
teljes ellátásra vállal
középiskolai tanulókat.

!!MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!!

Mielőtt gazdasági motort eséplők, szecs-kavágók, morzsolók, darálók és kisipari gépek hajtására venne, okvetlen kérjen ajánlatot 50—26

V A R G A N.

gépműhelye

ZOMBOR, Militicsi-utca 11.

saját rendszerű és saját készítményű

!! nyersolajmotorról !!

Legolesőbb üzem és a legolcsóbb motor a világon!

Uzemköltség lóerőóránként 1 fillér!!

KÉT iskolás leány jó ellátás és bánásmód mellett felvétetik. **Bővebbet:**

Flórián-utca 23. szám.

Dr. FELES utóda

Haberfeld Samu ²⁵⁻¹

FOGTECHNIKUS,
budapesti egyetemi tanárak
volt I. assistense.

KRISTALY
FORRÁSÁSVÁNYVIZ

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden fűszer és csemege üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

Főraktár:

Ráczits és Czvrkusits uraknál,
8-8 ZOMBOR.

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT RÉSZV. TÁRS.
BUDAPEST (BUDA).

Értesítés.

Van szerencsém a t. vadász uraknak szíves tudomására hozni, hogy m. kir. löporárudamban sajátkezűleg töltött kész és üres valódi **angol Eley** és **Hirtenbergi** töltények mindenkor kaphatók.

Magamat a t. vadász urak szíves figyelmébe ajánlva, vagyok

20-15 kiváló tisztelettel

Lugumerszky P. Szvetozár
Zombor, Kossuth L.-utca, a nagy tőzsde mellett.

Kitünő téli szalámi
kilója 4 kor. 80 fillérért kapható. ::

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az **arcbőre tiszta sima legyen.**

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az **arcbőr** ápolására, a szépség tartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

MARGIT-CRÈME

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után **biztosan** eltávolít kiütéseket, pattanásokat, mitesszereket, szeplőket, májfoltokat, ráncokat és az **arcot fehéríti, üdíti és fiatalítja.**

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan és esodás **arc-szépítő.**

Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor.

Készíti és postán küldi

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kap ató Zomborban: Mihályovits István, Németh Ignác, Jakab István gyógyszerészeknél. 8-6

Tisztelettel van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy máától kezdve a nagy hírnevű

Müncheni Paulaner serfőzde Salvátor sörgyár

Paulaner söre

kizárólag nálunk kapható. 10-7

RÁCZITS és CZVRKUSITS
fűszer és csemege nagykereskedők Zombor.

Kívánságra házhoz szállítjuk.

„UNIÓ“ JÉGGYÁR
ZOMBOR, Zöldkert-utca.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy Délmagyarországban a legnagyobb szabású, modern

jéggvárunkat

a mai napon **üzembe helyeztük** és a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

Jégnegrendeléseket — levelező-lapon is — elfogadunk és a legkisebb mennyiséget is házhoz szállítjuk.

Zombor, 1911. évi július hó 16-án.

Tisztelettel

„UNIÓ“ JÉGGYÁR.

5244. kig. 1911.

Pályázati hirdetmény.

Militics községében újabb lemondás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az oklevéllel, születési anyakönyvi kivonattal és az eddigi alkalmaztatást igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények **f. évi augusztus hó 28-ig** nyújtandók be a hódásági szolgabírói hivatalnál.

Az állás javadalma:

Az 1908. évi XXXVIII. t. c. alapján biztosított évi 1600 kor. készpénz fizetés és 5 évenként 200 korona korpótlék, mely 800 koronáig emelkedhet.

A község által fizetendő évi 600 korona lakbér.

A vármegyei törvényhatósági bizottság által szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak és fuvarátalány.

A község közel 4000 lelket számlál. A lakosság német ajku és így a német nyelv ismerete megkívántatik.

Hódáság, 1911. augusztus 3.

Szemző Károly,

főszolgabíró.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy új kényelmes és elegáns 6 üléses

AUTÓT

SZEREZTEM BE,

amely jutányos áron nagyobb kirándulásokra, séta autózásokra és a vonathoz vagy vissza utazásra megrendelhető

a Zombori Autobusz vállalat irodájában (Jókai-tér. — Telefon 91.)

:: : Tisztelettel :: :

a Zombori Autobusz vállalat.

RENCZ JÓZSEF

vasrács és pénzszekrénygyára

KULA (Bácsmege).

Készít
**lépcső-,
erkély- és
folyosó-
rácszo-
tokat,
sir- és
sirbolt-
szegé-
lyeket,
vasabla-**

kokat stb. minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitelben. —

Jutányos árak! 6-4 Pontos kiszolgálás!

Gazdasági Takarékpénztár Rt. Zomborban.

Értesítés.

==== A ====

Gazdasági Takarékpénztár Rt.-nél
Zomborban

heti 1 korona befizetés s csekély pótdíj ellenében
1000, azaz Egezer koronát

biztosíthat magának minden 20 és 60 év közötti egyén, aki az intézetnek újonnan szervezett **takarékbiztosítási osztályába** előzetes orvosi vizsgálat alapján tagul belép. — **A befizetések segélyegyleti mintára hetenként teljesítendők**, az intézet által takarékbetétként kezeltetnek és **kamatoztatnak**. E befizetések **bármikor felmondhatók**, amely esetben az erre vonatkozó szabályzatok értelmében a teljesített **befizetések visszafizetnek**. — Amennyiben a befizető heti befizetéseit 15 éven át pontosan teljesíti, **!!! a 15-ik év végén !!!**

1 korona heti betét után
1000, azaz Egezer koronát

kap s minden további 1 korona után, további 1000 koronát a Gazdasági Takarékpénztár Rt.-től Zomborban. Ha pedig a befizető 15 éven belül **bármikor elhal**, az esetben törvényes örökösei, vagy az általa előre kijelölt **!!! kedvezményezett kap !!!**

1 korona heti betét után
1000, azaz Egezer koronát

s minden további 1 korona után további 1000 koronát a haláleset igazolása után **30 nap alatt**. Ezen, a haláleset alkalmával esedékes összegnek, a vonatkozó szabályok szerinti pontos kifizetését a hollandi „**DORDRECHT**” életbiztosító társaság (magyarországi igazgatósága Budapesten, V., Marokói-utca 2., saját palotájában) biztosítja **!!! !!! és a !!! !!!**

Gazdasági Takarékpénztár Rt.
ZOMBORBAN közvetíti.

A jegyezhető legcsekélyebb befizetés **hetenként 1 korona**, aminek ellenében **1000 korona** s a legnagyobb befizetés **hetenként 50 korona**, amelynek ellenében **50,000 korona** biztosítatik 15 évi idő elérésére, vagy időelőtti elhalálozás esetére. Csekély heti befizetés ellenében tehát bárkinek alkalma nyílik egyrészt arra, hogy számottevő összeget megtakaríthasson s ezzel esetleg jövődöbéli jólétének alapját megvesse, másrészt pedig arra is, hogy elhalálozás esetére hozzátartozóinak megélhetését biztosítsa.

E befizetések alapján a takarékpénztár kölcsönöket is folyósít.

Tagul bárki és bármikor beléphet, anélkül, hogy az év folyamán már lejárt heteket **!!! utánfizetnie kellene. !!!**

Nők és férfiak egyforma pótdíjat fizetnek!

Vidékiek befizetése postatakarékpénztári csekk útján, költség nélkül teljesíthető. Részletes felvilágosítások az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt mindenkinek készséggel adtnak.

Gazdasági Takarékpénztár Rvt.
ZOMBORBAN.

10-7

Zombor város üzleti : tájékoztatója. :

Bácska első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és papucsokban. Hazai, kobrai és külföldi gyártmányokban.

Szalámi! Tisztán sertéshusból készült szalámi különként 2 korona 20 filléért, valamint esemege-szalonna különként 2 koronájával kapható **Bogdán István** hentesüzletében Zombor, Zrinyi-utca 9.

Schlieszer Testvérek divatruháza Zombor. Minden idényre legnagyobb választékban kapható divatkelmé, divatselyem, fekete szövetek, angol és francia batisztok, szőnyegek. Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel választék és árakban.

Varga Kálmán butorműasztalos Zombor, Kules-utca 7. sz. Készít legmodernebb kivitelben családi és uri szobaberendezéseket minta szerint pontos kivitelben; menyasszonyi butorok versenyképes árban úgy bel-, mint külföldi gyárakkal szemben.

Házi iparilag előállított FEHÉRNEMŰEK a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. — Délmagyarország legszebb áruháza Zomborban a „Menyasszonyhoz.” — Nagy raktár **divatkelmékben és vászonneműekben**. — Cégtulajdonos: **Spitzer Sándor**. Kossuth Lajos-utca. 50-25

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádogos vízvezeték, fürdő és closet-berendezési vállalat. Állandó nagy raktár konyhaberendezési cikkekkel. Rakóci-ut 6. sz. Zombor.

Raics József polgári és katonai férfiszabó Zombor, Széchényi-körut. Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Dobozkészítés. Gromilovits András könyvkötészetét (Zombor, Zrinyi-utca 1. sz.) dobozkészítésre berendezte és e szakmába vágó mindennemű dobozkészítést elvállal. Kataszteri birtokiv rendező dobozok állandóan raktáron. Könyvkötői munkák a legrövidebb idő alatt jutányos árak mellett készíttetnek.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fürdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmánya. Autogén hegesztési telep.

Sztanisits Milán üveg, porcellán, lámpa, ivókészlet, tükör- és képerretraktára Zombor, Szent-György-tér, a városházával szemben. Új épületek beüvegezése, valamint e szakmába vágó összes munkák elvállaltatnak.

Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkereskedés és könyvkötészet Zombor, Kossuth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Ugry István kályhás és agyagárugyáros Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányú I-a Chamotte kályháját, tűzhelyeit stb. áruit. Javítások, átrakások jótállás mellett pontosan eszközöltetnek.

Biebert János férfiszabó Zombor, Tököly-ut 12. A legelegánsabb ruhák a legrövidebb idő alatt elkészíttetnek. Szolid árak!

Hóger Márton butor-asztalos Zombor, Széchényi-körut. Elvállal háló- és ebédlőszobák berendezését, valamint e szakmába vágó összes munkák elkészítését.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rakóci-ut 4t. sz. — Nagy raktár kész sír-emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-füreszelés és csiszolás.

Zombori Iparosok Árucsernoka. Bácska legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is

Kisebb kőmivestmunkákat, ugymint: átalakításokat, javításokat, fürdőkádakat, fayance- és keramit burkolatokat, rabie és betonmunkákat legszolidabb árak mellett vállal **Szávits János** kőmivestmester Zombor, Orgona-utca 38.

Schneider János nyerges és kárpitos Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. — **Billiárdok** áthuzása jutányos árak mellett eszközöltetnek.

Nagy butoreladás! Olcsó! Jó! Tartós! **Özv. Adler Adolfné** butorkereskedése, asztalos és kárpitos műhelye Zomborban, Kossuth Lajos-utca. Főraktár: Sándor Béla-utca 9. — Nagy választék háló-, ebédlő-, nappali és uriszoba berendezésekben. Részletfizetésre is.

Berger R. szénkereskedő Zombor, Rökus-utca 21. — Belföldi és porosz kőszén, továbbá kokszt és vágott fa kicsinyben blombirozott zsákokban jutányos árban házhoz szállítva. Kokszt és szén waggonként nálam megrendelhető.

Nagy raktár elsőrendű zongorák és pianókban **Raab Károly** hangszerkészítőnél, Zombor, Zrinyi- és Orgona-utcában. — Legolesőbb zongora-kölcsön intézet. — Javítások és hangolások elfogadtatnak.

Igazság. Pataj Sándor republikánus lapja, Zombor. Egész évré 2 korona.

Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és képeret raktár: Scherer M. Zombor, Kossuth Lajos-utca. Kárpitozott butorjavítás, képeretelés és üvegezés. E szakmába vágó bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Virágkoszornok és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolesőbban készít **Goeser Antal** Rakóci-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

Bittermann N. és Fia

könyvnyomdája

:: ZOMBOR, ::

a vármegye palotájában

Csinos és izléses nyomtatványok a legrövidebb idő alatt készülnek.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.